

Załącznik
do uchwały nr XLIV/216/21
Rady Miasta Rejowiec Fabryczny
z dnia 29 grudnia 2021 r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA TERENIE MIASTA REJOWIEC FABRYCZNY
NA LATA 2022-2028**

Rejowiec Fabryczny, grudzień 2021 rok

WSTĘP

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która m.in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz jej sprawcą. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wyżej cytowanej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc w rodzinie nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Może ona być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko to ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Kierunki i zakres działań wyznaczonych przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są szczególnie istotne z punktu widzenia zadań pomocy społecznej, bo to właśnie te jednostki odpowiedzialne są za zapewnienie i organizowanie pomocy.

Zadaniem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest wprowadzenie w życie działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększeniu profesjonalizmu w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268).
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 534, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119).

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja przemocy

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy ofiarom i sprawcom, konieczne jest na wstępie zdefiniowanie najważniejszych pojęć związanych z tym tematem. W słowniku języka polskiego przemoc jest zdefiniowana jako: fizyczna przewaga wykorzystana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucana władza, panowanie.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Cechy przemocy:

- **jest intencjonalna** – czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zamierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
- **siły są nierównomierne** – wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiające samoobronę, opiera się na władzy i kontroli;
- **jest zjawiskiem wynikającym z działań człowieka** – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym;
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.);
- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

3. Rodzaje przemocy

Świat jest przepelniony przemocą, gdyż dotyczy różnych sfer działalności człowieka. Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna** – w swej postaci czynnej przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamykaniu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym,
- **przemoc psychiczna** – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego,
- **przemoc seksualna** – to zmuszanie osoby (ofiary) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu,
- **przemoc ekonomiczna** – działanie mające na celu doprowadzić do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem takiej przemocy ekonomicznej będzie odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie ofierze podjęcie pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodzinie, okradani, zmuszanie do zaciągnięcia kredytów lub pożyczek wbrew jego woli.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

Faza narastającego napięcia – jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się dziać coś złego, przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana, natomiast osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się uniknąć awantury

Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Następuje eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie, ofiary decydują się wzywać pomoc, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, wyraża skruchę, składa obietnicę, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości, na nowo uwodzi ofiarę. Przeprasza często towarzysząc łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy drugą szansę. Ulega złudzeniu, że złe traktowanie się już nie powtórzy. W tym czasie ofiary zaczynają usprawiedliwiać zachowanie sprawcy, biorąc winę na siebie. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza ta nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza.

4. Przyczyny przemocy

W świetle literatury przyczyny ludzkiej agresji wyjaśniają trzy główne teorie:

- 1) teoria instynktów – według niej agresja jest wrodzonym instynktem, człowiek zachowuje się agresywnie i stosuje przemoc, gdyż to wynika z jego natury;
- 2) teoria frustracji – według której przyczyną zachowań agresywnych jest frustracja, wynikająca z niezaspokojonych potrzeb;
- 3) teoria społecznego uczenia się – ludzie uczą się zachowań agresywnych przez własne, bezpośrednie doświadczenie lub przez naśladowanie.

Przyczyny agresji i przemocy można podzielić na kilka grup:

- 1) przyczyny tkwiące w rodzinie;
- 2) przyczyny istniejące w środowisku częstego przebywania;
- 3) wpływ otoczenia;
- 4) wpływ mediów.

Przyczyny tkwiące w rodzinie

Rodzina oddziałuje na każdego człowieka poprzez wiele czynników. Wśród przyczyn tkwiących w rodzinie bierze się pod uwagę:

- 1) emocjonalne nastawienie do dziecka ze strony głównego opiekuna, najczęściej rodzica;
- 2) brak ciepła, zaangażowania, zainteresowania sprawami dziecka, szczególnie w pierwszych latach jego życia;
- 3) pobłażliwość i przyzwolenie na stosowanie agresji wobec innych osób, rówieśników;
- 4) brak jasnego przekazu, co jest dobre a co złe;
- 5) stosowanie agresji przez rodziców, wymuszenia posłuchu, posługiwanie się metodami takimi jak bicie, szorstkie traktowanie;
- 6) kryzysy rodzinne (klótnie, rozwód).

Przyczyny istniejące w środowisku częstego przebywania

Przyczyny tkwiące w relacji nauczyciel – uczeń oraz pracodawca – pracownika stanowią niezwykle ważny bodziec do stosowania przemocy i tak chłód emocjonalny w kontaktach interpersonalnych, niewłaściwy sposób komunikowania się (poniżanie, ośmieszanie, straszenie, podkreślanie władzy), agresja i mobbing, zbyt dużo wymagań bez uwzględnienia potencjału i możliwości, brak doceniania i podkreślenia wysiłku.

Wpływ grupy rówieśniczej

Zachowania rówieśników w pewnym okresie życia stają się dla młodych ludzi jedynym wzorcem zachowań. Powstaniu agresji sprzyja:

- brak spójności reakcji nauczycieli i rodziców na zachowanie agresywne w szkole,
- brak jasnych reguł życia szkolnego,
- naśladownictwo osób w grupie, chęć podobania się przywódcy grupy,
- brak negatywnych konsekwencji dla ucznia agresywnego,
- długotrwałe dokuczanie powoduje, że uczniowie zmieniają swój stosunek do ofiary, wydaje im się mniej wartościową, maleje poczucie winy i wyrzuty sumienia.

Wpływ mediów

Przemoc w mediach prezentowana jest w skali nieproporcjonalnej do życia codziennego. Dzieje się tak często z powodów komercyjnych, gdyż dobrze się sprzedaje i przyciąga widownię, jest modna. Akty agresji i przemocy obecne są w filmach animowanych i grach komputerowych przeznaczonych nawet dla najmłodszych dzieci. Ta wszechobecność powoduje między innymi obniżenie poziomu empatii. Przemoc staje się codziennością, a posiadanie „kilku życ” jest dla niektórych zupełnie oczywiste.

5. Skutki przemocy

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie jej głównych skutków. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie należy zaliczyć skutki o charakterze społecznym i ekonomicznym.

Skutki indywidualne

Osoby uwięzione w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci – ofiar przemocy – skutkiem może być też: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwo, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy to osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojenia podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia

zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie:

- a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy do spraw nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w aresztach czy też zakładach karnych,
- b) służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy,
- c) pomoc społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna.

III. PRZEMOC W RODZINIE DIAGNOZA ZAGROŻEŃ I ZASOBY

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnopolskim, ale również i lokalnym (na poziomie Rejowca Fabrycznego). Związane jest to przede wszystkim z wielością danych zbieranych przez różnorodne instytucje pośrednio i bezpośrednio analizując przypadki stosowania przemocy w rodzinie, jak również przez charakter tych danych (inne są dane pochodzące z procedury niebieskiej karty, inne z sądów rejonowych czy prokuratury rejonowej).

Mając na uwadze fakt braku możliwości porównania danych dotyczących skali przemocy w rodzinie poniżej przedstawiono skalę zjawiska przemocy na poziomie lokalnym (miasta Rejowiec Fabryczny) z podziałem na instytucje bezpośrednio zaangażowane w zjawisko przemocy w rodzinie.

ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W MIEŚCIE REJOWIEC FABRYCZNY

Z zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie doszło do wielu zmian, w szczególności legislacyjnych, które w znaczący sposób wpłynęły na modernizację działań ukierunkowanych na zatrzymanie przemocy domowej. Ostatnią istotną zmianą, która zapewnia bezpieczeństwo osobom doznającym przemocy jest możliwość żądania, aby sąd właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał członka rodziny stosującego przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Postanowienie o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia będzie skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Istotną zmianą jest to, że to osoba stosująca przemoc musi niezwłocznie opuścić mieszkanie. Zmiany te znaczący sposób powinny przełożyć się na zmniejszenie zjawiska przemocy domowej ponieważ osoby stosujące przemoc będą musiały opuścić mieszkanie, a nie osoba doznająca przemocy jak w większości przypadków bywało.

Celem zjawiska przemocy na terenie miasta Rejowiec Fabryczny jest zobrazowanie, jak na przestrzeni minionych 4 lat kształtowała się dynamika tego problemu.

Diagnozę sporządzono w oparciu o dane otrzymane z Komisariatu Policji w Rejowcu Fabrycznym wynika, że w latach 2016–2021 na terenie miasta funkcjonariusze Policji przeprowadzili 62 interwencje domowych, w tym w 59 przypadkach interwencja zakończona była wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”.

Analizując dane z tabeli należy stwierdzić, że z roku na rok zwiększa się liczba interwencji Policji w związku z przemocą domową. Wzrasta również liczba innych działań związanych z tym problemem.

Tabela nr 1. Działania Policji w mieście Rejowiec Fabryczny w związku z przemocą domową

Wyszczególnienie	Lata 2016 – 2019
Liczba interwencji domowych	42
Liczyby interwencji zakończonych procedurą Niebieskie Karty	40
Liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwień	12
Pomieszczenie dla osób zatrzymanych	12

Podjęmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w art. 9 a ust. 2 wskazała podmioty, które są zobowiązane do stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.

Podmiotami tymi są przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policja;
- 4) oświata;
- 5) ochrona zdrowia.

Szczegółowe zasady sporządzania Niebieskiej Karty zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” i wzoru formularza „Niebieskiej Karty” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 1 grudnia 2021 roku w mieście Rejowiec Fabryczny do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 59 Niebieskich Kart.

- 1) 2016 r – 6;
- 2) 2017 – 6;
- 3) 2018 – 13;
- 4) 2019 – 15;
- 5) 2020 – 9;
- 6) 2021 – 10.,

Dane te zostały przedstawione w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Liczba Niebieskich Kart

Podmiot wszczynający procedurę Niebieskiej Karty	Lata						Ogółem
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Policja	6	6	12	15	9	10	59
MOPS	0	0	1	0	0	0	1

Jak widać z powyższego zestawienia, instytucją, która najczęściej wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” jest Policja.

Na podstawie analizy powyższych danych zauważamy, iż coraz więcej osób ujawnia problem przemocy domowej, współpracuje z instytucjami w celu zatrzymania kryzysu i dąży do poprawy jakości swojego życia.

Z analizy dokumentacji „Niebieskich Kart” wynika, że:

- a) osobami doświadczającymi przemocy są głównie kobiety, a sprawcami mężczyźni,
- b) z przemocą często współwystępuje nadużywanie alkoholu.

Tabela nr 3. Relacje, w których najczęściej dochodzi do przemocy

Relacje, w których najczęściej dochodzi do przemocy	Ogółem w latach 2016-2021
Mężczyzna – kobieta	37
Rodzic – dziecko	1
Dorosłe dzieci – starzejący się rodzice	1
Inni (np. dziadkowie – wnuki, siostra - brat)	0

Tabela nr 4. Sprawcy przemocy z problemem alkoholowym

Wyszczególnienie	Ogółem w latach 2016 -2021
Ogółem liczba sprawców	28
Sprawcy przemocy z problemem alkoholowym	22

Praca z rodziną, w której wystąpił problem przemocy, wymaga współpracy różnych podmiotów zajmujących się wsparciem osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła obowiązek tworzenia w gminach i miastach zespołów interdyscyplinarnych, w skład których wchodzi w szczególności przedstawiciele pomocy społecznej, Policji, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi. W mieście Rejowiec Fabryczny działa zespół interdyscyplinarny.

Zgodnie z zapisami ustawy posiedzenia zespołu powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na kwartał. Zespół tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów z przemocą w rodzinie.

Wnioski dotyczące diagnozy problemu przemocy w rodzinie

W związku z przeprowadzoną diagnozą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie, jak również ewolucją Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 oraz opinią zespołu opracowującego Program należy w nowym Programie wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- 1) konieczność prowadzenia działań informujących o możliwości uzyskania wsparcia, a tym samym zwiększenia świadomości na temat przemocy w rodzinie wśród mieszkańców miasta;
- 2) konieczność dalszego usprawniania współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 4) zapewnienie szerszej i natychmiastowej specjalistycznej oferty pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- 5) dalsze podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2022 – 2028

1. Założenia Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2022-2028. Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz strategicznymi dokumentami obowiązującymi w mieście Rejowiec Fabryczny. Podstawa Programu jest zasada interdyscyplinarności, zakładająca że wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być planowane i realizowane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma koordynacja działań i rzeczywista współpraca między instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie.

1) **systematyczność** - rozumiana jako możliwość rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Ogniwem tego systemu są pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowani bezpośrednio w pomoc poszczególnym członkom rodziny uwiękłej w przemoc domową;

2) **kompleksowość** – przemoc została ujęta w Programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe rozpatrywane w perspektywie prawnej, psychologicznej, społeczno – bytowej i moralnej. Uwzględnienie tylu aspektów przemocy domowej pozwala na pełniejszą jej diagnozę, na dostrzeżenie jej skutków i konsekwencji. Szerszy kontekst zjawiska wskazuje także więcej możliwości oddziaływania w celu zapobiegania przemocy;

3) **efektywność** - Program zakłada pełną realizację celów i priorytetów działań w oparciu o diagnozę problemu oraz dokładne poznanie zjawiska. Program wymaga monitorowania i ewaluacji.

2. Odbiorcy Programu

Cele programu i ich realizacja oraz działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemoc. Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe, należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwiękłych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów ludzkich.

Program kierowany jest również do osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom uwiękłym w przemoc, jak również do sprawców przemocy.

Zgodnie z założeniami program kierowany jest do:

- 1) osób doznających przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie (sprawców przemocy);
- 3) świadków przemocy w rodzinie;
- 4) pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- 5) społeczności lokalnej.

3. Cele Programu

3.1. Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w mieście Rejowiec Fabryczny.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizowanie poniżej wskazanych celów szczegółowych.

3.2. Cele szczegółowe:

- 1) sporządzenie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja;
- 2) poszerzenie świadomości, wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie;
- 3) zapewnienie wieloaspektowej ochrony i pomocy osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- 5) podnoszenie oraz doskonalenie poziomu kompetencji zawodowych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 6. Cel główny, cele szczegółowe, kierunki działań, realizatorzy działań i wskaźniki realizacji działań

Cel główny	Cele szczegółowe	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w mieście Rejowiec Fabryczny	1.1. Sporządzenie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie, w tym z udziałem mieszkańców miasta, w formie badań ankietowych dot. rozmiarów zjawiska oraz skuteczności pomocy.	ZI, MOPS, Policja, MKRPA	Liczba założonych Niebieskich Kart, statystyki określające wielkość zjawiska przemocy
	1.2. Poszerzenie świadomości, wiedzy i wrażliwości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie	1. Upowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym rozpowszechnianie plakatów, broszur i ulotek, dotyczących zjawiska przemocy oraz umieszczanie informacji w gablotach na terenie miasta, publikowanie na stronie internetowej MOPS informacji lokalnym systemie pomocy i wsparcia	ZI, MOPS, Policja, organizacje pozarządowe	- liczba upowszechnionych materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) - liczba publikowanych na stronie internetowej MOPS informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia,

		dla osób uwięzianych w zjawisko przemocy domowej. 2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki. 3. Prowadzenie działalności profilaktycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych m.in. poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą. 4. Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.		- liczba zajęć dla dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki agresji i przemocy, - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach, - liczba działań edukacyjnych dla rodziców, - liczba rodziców uczestniczących w działaniach edukacyjnych, - liczba szkoleń dla nauczycieli, - liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach
	1.3. Zapewnienie wieloaspektowej ochrony i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	1. Zintensyfikowanie działań zespołu interdyscyplinarnego o ds. przemocy w rodzinie w szczególności poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty”.	ZI, MOPS, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Policja, służba zdrowia, burmistrz miasta, inne podmioty i instytucje	- liczba posiedzeń ZI, - liczba utworzonych grup roboczych,

		2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie poprzez wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” 3. Realizowanie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, socjalnego, prawnego, zawodowego i rodzinnego. 4. Zwiększenie dostępności do lokalnego telefonu informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 5. Kontynuacja pracy terapeuty uzależnień z rodzinami. 6. Zapewnienie osobom dotkniętych przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia lub w ośrodkach interwencji kryzysowej. 7. Tworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymania w pierwszej	- liczba osób objęta pomocą, - liczba rodzin objętych pomocą, - liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” przez poszczególne właściwe służby, - liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, - liczba osób, którym zapewniono miejsce w całodobowych ośrodkach wsparcia lub ośrodkach interwencji kryzysowej, - liczba osób (ofiar przemocy), które otrzymały mieszkania socjalne,
--	--	--	--

		kolejności mieszkań socjalnych. 8. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 9. Pomoc w formie pracy socjalnej oraz pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ramach pomocy społecznej.		- liczba dzieci, którym zapewniono bezpieczeństwo w trybie ustawy art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - liczba osób dotkniętych problemem przemocy, którym udzielono pracy socjalnej lub innej pomocy społecznej, - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy i uzasadnionego przepuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.
	1.4. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	1. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. 2. Motywowanie sprawców przemocy nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. 3. Kierowanie sprawców przemocy do psychologa lub	ZI, MOPS, Policja, sąd rejonowy, psycholog	- liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych - liczba osób korzystających z porad psychologa, terapeuty uzależnień,

		terapeuty uzależnień. 4. Przeprowadzenie rozmów motywujących z osobami stosującymi przemoc do zmiany zachowań		- liczba osób, które podjęły leczenie z uzależnienia od alkoholu.
	1.5. Podnoszenie oraz doskonalenie poziomu kompetencji zawodowych i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Umożliwienie udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego (zewnętrznego).	MOPS	- liczba przeprowadzonych szkoleń, - liczba osób biorących udział w szkoleniach, - liczba osób delegowanych na szkolenia zewnętrzne.

3.3. Przewidywane efekty Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2028 związane z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej skutków

Program zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skupionych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy, jak i oddziaływanie na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Efekty tych działań będą widoczne w:

- a) zmianie postaw społeczności lokalnej,
- b) zwiększeniu społecznej wrażliwości i zaangażowaniu w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy,
- c) profilaktyce i edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- d) promowaniu metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- e) poszerzeniu dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy,
- f) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- g) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- h) wzroście liczby osób zajmujących się profesjonalnie pomocą ofiarom i sprawcom przemocy.

Finansowanie Programu

Zadania Programu będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Miasta. Środki pochodzić będą głównie z budżetu Miasta Rejowiec Fabryczny. Zadania ujęte w Programie mogą być także finansowane z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Ewaluacja i monitoring

Monitorowanie programu będzie prowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych. Ostateczne efekty realizacji Programu zostaną podsumowane w 2029 roku po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XLIV/216/21
Data dokumentu	2021-12-29
Organ wydający	Rada Miasta Rejowiec Fabryczny
Przedmiot regulacji	w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Rejowiec Fabryczny na lata 2022–2028
Identyfikator dokumentu	342018C1-2F68-4FAE-B620-06D5A97B0D31

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-1320640509
Numer seryjny	2E9D993397015E315CAA793DDE0C4507D707E078
Osoba podpisująca	Robert Szwed
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	14.01.2022 11:28:02
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5260300517 COPE SZAFIR - Kwalifikowany Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. PL